

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/122/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4414221096
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4414221096.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa, v spore žalobkyne: C. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, K., zastúpená: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., so sídlom Nové Zámky, Pribinova 9, IČO: 36 813 401, proti žalovanej: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, zastúpená: AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., so sídlom Martin, P. O. Hviezdoslava 10625/23B, IČO: 36 865 036, o určení, že žalobkyňa nie je dlžníčkou z úverovej zmluvy, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 9. apríla 2020, č. k. 16C/175/2014-149, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Zámky (do 30.06.2016 ako súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“ a od 1.7.2016 ako súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom z 9. apríla 2020, č. k. 16C/175/2014-149 zamietol žalobu a priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 137 CSP.

3. V odôvodnení poukázal na to, že žalobkyňa sa žalobou doručenu súdu dňa 30.10.2014 domáhala určenia neplatnosti Zmluvy o úvere č. 241888952 zo dňa 24.11.2004. Žalobu odôvodňovala tým, že dňa 14.07.2007 sa na základe výzvy od žalovaného dozvedela, že si dňa 24.11.2004 mala zobrať úver vo výške 9 958 eur (300 000 Sk). Z tohto dôvodu navštívila pobočku žalovaného v Nových Zámkoch, kde bola informovaná o tom, že jej manžel I. T. údajne v roku 2004 si zobral úver, kde ona je podpísaná ako spoludlžníčka. S manželom sa nerozvedla. Hoci spolu nežili a ich BSM zrušené nebolo. Podpísanie úverovej zmluvy nie je bežný úkon, ktorý jej manžel nemohol urobiť bez jej súhlasu. Po nahliadnutí do zmluvy zistila, že došlo k sfaľšovaniu jej podpisu a zneužitiu jej osobných údajov. Žalobkyňa nežila s manželom v spoločnej domácnosti od roku 2004. Bola nútená odsťahovať sa k matke, kde žije doteraz a plánovala sa s manželom rozvieť, s čím on nesúhlasil a dospelo to do štádia, že sa skrýval a napokon spáchal samovraždu. Nebohý manžel žalobkyne potreboval finančné prostriedky spolu so zamestnávateľom. V zmluve vystupuje ako ručiteľ C. V., bytom K. XXX, ktorá je posledným zamestnávateľom nebohého manžela žalobkyne. Uvedené informácie vyplývajú z uznesenia ORPZ, Úradu kriminálnej a justičnej polície Nové Zámky, ČVS: ORP744/OEK-NZ-2007. Podanie žalobkyne bolo v konaní odmietnuté a náprava nenastala ani po zrušení uznesenia Okresnou prokuratúrou. Pri poskytovaní spotrebného úveru nebolo preverené, na aký účel bol tento úver použitý, a to aj napriek skutočnosti, že v úverovej zmluve bol uvedený ako účel nákup nehnuteľnosti. Nedošlo k prevereniu, na aký účet boli poskytnuté finančné prostriedky poukázané, alebo z akého účtu boli finančné prostriedky

splácané, pokiaľ manžel žalobkyne ešte žil. Dňa 03.09.2014 bolo žalobkyni doručené oznámenie o začatí výkonu mandátnej činnosti prostredníctvom spoločnosti VILA advokát, so sídlom v Bratislave, Mostová 2. Žalobkyňa úverovou zmluvou nedisponuje. I napriek tomu, že zaslala dňa 19.09.2014 žiadosť o zaslanie dokladov mandatárovi. Dňa 10.10.2014 jej bola doručená výzva k zaplateniu dlhu alebo k spísaniu splátkového kalendára, z ktorej vyplýva celková výška pohľadávky k poslednému dňu predchádzajúceho mesiaca 12 480,48 eura. Žalobkyňa zaslala mandatárovi žalovanej nesúhlasný postoj k vyplateniu záväzku na základe zmluvy o úvere. Vzhľadom na to, že žalobkyňa nesúhlasí s pravosťou svojho podpisu uvedenom na zmluve o úvere, má za to, že nie je povinná uvedenú sumu z úveru uhradiť, a preto sa domáha určenia neplatnosti zmluvy. Falšovanie podpisu za účelom poskytnutia úveru je konanie priečiace sa dobrým mravom (rozhodnutie NS SR sp. zn. 2M Cdo3/2011).

4. Žalovaná sa vyjadrila k žalobe písomne podaním zo dňa 27.11.2014, v ktorom uviedla, že žiada žalobu v celom rozsahu zamietnuť, pretože mala za to, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení a v takom prípade nie je možné žalobu preskúmať z hmotnoprávneho hľadiska, resp. z vecnej stránky (rozsudok NS CR sp. zn. 3 Cdon1338/96). Žalovaná mala za to, že určenie neplatnosti zmluvy je jednoznačne určením neexistencie právnej skutočnosti a takáto žaloba podľa žiadneho zo zákonných ustanovení prípustná nie je. Uvedené je konštantne prijímané aj súdnou praxou (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo1 12/2004) Žalovaná sa nevyjadrovala k tvrdeniam žalobkyne. Pretože mala za to, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Z týchto dôvodov žiadala žalobu zamietnuť.

5. Uznesením č. k. 16C/175/2014-60 zo dňa 17.05.2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27.05.2017, súd pripustil zmenu petitu žaloby zo dňa 30.10.2014 tak, že žalobkyňa nie je dlžníčkou z titulu Zmluvy o splátkovom úvere uzavretej dňa 24.11.2004 pod č. 0241888952 medzi žalovanou a I. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. č. XXX.

6. Po vykonanom dokazovaní prvoinštančný súd zistil, že oznámenie o začatí výkonu mandátnej činnosti zo dňa 03.09.2014 adresované žalobkyni, z ktorého mal súd preukázané, že uvedeným listom bola vyzvaná na zaplatenie sumy 12 343,19 eura, v zmysle zmluvy o úvere č. 241888952 zo dňa 24.11.2004, ako spoludlžníka. Výzva k zaplateniu dlhu alebo spísaniu splátkového kalendára adresovaná žalobkyni zo dňa 10.10.2014 spoločnosťou „VILA advokát JUDr. Pavel Novák“. Z úmrtného listu manžela žalobkyne súd zistil, že I. nar. XX.XX.XXXX, zomrel XX.XX.XXXX. V dedičskom konaní bolo vydané uznesenie vo veci dedičstva po poručiteľovi pod č. k. 16D/489/2007-15, Dnot 104/2007 zo dňa 31.05.2007, ktorým súd konanie vo veci dedičstva po poručiteľovi zastavil, rozhodol o priznaní odmeny a hotových výdavkov pre poverenú notárku JUDr. Gizelu Dancziiovú s tým, že z odôvodnenia dedičstva mal súd preukázané, že do dedičstva bola zahlásená pohľadávka Tatrabanky, a.s. Bratislava v celkovej sume 5 147 eur (155 061,51 Sk), ktorá pozostávala z neuhradeného úveru na základe zmluvy o bežnom účte zo dňa 06.05.2003, zmluvy o vydaní a používaní kreditnej karty VISA, zo dňa 14.05.2003, zmluvy o poskytnutí bezúčelového spotrebného úveru zo dňa 01.12.2004. Uznesením OR PZ odboru ekonomickej kriminality zo dňa 15.10.2007 pod č. ČVS: ORP-744/OEK-NZ-2007, bolo odmietnuté podanie žalobkyne. Spis OR PZ Nové Zámky pod číslom ČVS: ORP 25/2-VYS-NZ-2015 BM, z ktorého mal súd preukázané, že žalobkyňa podala na Okresnú prokuratúru dňa 20.10.2014 podnet pre podozrenie zo spáchania úverového podvodu. Počas výsluchu dňa 19.01.2015 uviedla, že až po smrti svojho muža zistila, že nejaká zmluva existuje a preto išla do Slovenskej sporiteľne, kde jej ju ukázali. Podpis na zmluve sa na jej podpis veľmi podobá, ale ona to nepodpísala. V dobe, ako je zmluva podpísaná, a to v roku 2004 ešte s manželom žili v spoločnej domácnosti, on prišiel iba niekedy pozrieť deti. Rozišli sa asi v roku 2005. Žalobu podala na súd až v roku 2014 a je si vedomá toho, že to mala spraviť už skôr, ale nevedela ako sa to robí. Zmluva bola podpísaná v roku 2004 a prehlasuje, že ju nebola podpísať v Sporiteľni.

7. Prvoinštančný súd uviedol, že vypočutá C. V. dňa 29.01.2015 uviedla, že I. T. chcel zobrať úver a to z dôvodu, že chcel doma niečo prerábať a mal aj nejaké dlžoby, ktoré potreboval zaplatiť. V tom čase spolu podnikali, ona mu plne dôverovala a povedala mu, že mu pôjde ručiť, keďže on bol ručiteľom na jej úvere. Mal k dispozícii firemnú pečaťku. Podpis na Dohode o ručení je jej. Ako I. T. dostal úver, tak peniaze minul so svojou manželkou tak, ako uznal za vhodné, a keď sa ho pýtala, uviedol, že úver riadne spláca. Nikdy ju pani T. ohľadne úveru po smrti manžela v roku 2007 nevyhľadala. C. T. bola podpísať zmluvu v Slovenskej sporiteľni potom, čo ju podpísala ona. V tom čase sa s T. riadne rozprávala, navzájom sa

navštevovali a C. jej povedala, že ide podpísať túto zmluvu o splátkovom úvere a hovorila aj o tom, že zmluvu už bola podpísať. Ako ten úver dostali, tak jej C. T. osobne vrátila 664 eur (20 000 Sk).

8. Spoločnosť SLSP, a.s. Bratislava listom zo dňa 29.01.2020 oznámila súdu, že zo strany veriteľa nedošlo vo vzťahu k dlžníkom z Úverovej zmluvy č. 0241888952 uzatvorenej medzi SLSP, a. s. a dlžníkmi I. T. a C. T. k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úverovej pohľadávky zo zmluvy. Požadovaná listina zosplatenia úveru neexistuje a splatnosť úverovej pohľadávky sa tak riadila tým, čo bolo dojednané v zmluve (podľa údajov v informačnom systéme jednotlivé splátky splatné mesačne k 10. dňu v mesiaci, splatnosť 1. splátky 10.12.2004, konečná splatnosť úveru poslednej splátky 10.11.2014). Zároveň bolo súdu oznámené, že úverovú dokumentáciu sa v archíve nepodarilo dohľadať.

9. Národná banka Slovenska listom zo dňa 02.11.2017 (č. 1. 92) oznámila súdu, že v prípade straty úverového spisu, ako orgán vykonávajúci dohľad nad bankami a pobočkami zahraničných bánk, uvedenú skutočnosť zohľadní pri výkone dohľadu nad dohliadaným subjektom.

10. Z overenej kópie zmluvy o splátkovom úvere č. 0241888952 uzatvorenej dňa 24.11.2004 podľa §§ 497 až 507 Obchodného zákonníka mal súd preukázať, že žalovaná ako veriteľ uzavrela zmluvu s dlžníkmi I. T. a C. T.. V zmysle čl. I zmluvy, veriteľ poskytol dlžníkom spotrebný úver - investície do nehnuteľnosti vo výške 300 000 Sk s úrokom 9,80 5 % ročne, s poplatkom za poskytnutie úveru 2 % z výšky úveru a poplatok za správu úveru 50 Sk mesačne. Výška mesačnej splátky 3 990 Sk, vždy k 10. dňu v mesiaci. Splatnosť prvej splátky 10.12.2004, konečná splatnosť úveru 10.11.2014. Účel úveru modernizácia nehnuteľnosti. Lustráciou v registroch (č. 1. 111) mal súd preukázať, že voči žalobkyni ku dňu 20.11.2019 nebolo vedené na OS Nové Zámky žiadne konanie.

11. Prvoinštančný súd uviedol, že žalobkyňa vo svojej výpovedi upresnila, že s manželom nežili dobre. On podnikal, predali rodinný dom na K. za sumu 23 236 eur (700 000 Sk) a prišli bývať do L. X. a keď si chcela vybavovať trvalý pobyt, až vtedy jej manžel povedal, že čo chce, že sú len v podnájme. Žiadne peniaze z odpredaja domu jej nedal. Nevie, kde sa minuli peniaze za odpredaj rodinného domu, v podstate ona sa starala o deti, občas brigádovala a starala sa o rodinu. Stalo sa, že jej manžel nebol doma aj dlhšiu dobu, nikto nevedel, kde je a keď sa ho opýtala, povedal jej, aby sa nestarala. Vedela, že podniká s kamiónmi, príp., že ich opravuje, ale bližšie sa k tomu vyjadriť nevedela. Keď dostala po jeho smrti upomienku zo SLSP, nevedela, o čo sa jedná a preto išla do sporiteľne, kde jej pracovníčka povedala, že si spolu s manželom zobrali úver, avšak ona nikdy nič nepodpisovala, manžel ju nikde nebral, na nič ju nepotreboval. Nepamätá si, že by podpísala splnomocnenie pre svojho manžela. Jej manžel v rozhodnom období a ani predtým nekomunikoval s ňou o žiadnych veciach, ani o veciach týkajúcich sa financií. Preto podala trestné oznámenie. Keď dostala druhú upomienku, opäť išla do sporiteľne, kde jej povedali, že úver budú vymáhať od ručiteľa, a povedali jej meno ručiteľa, jednalo sa o pani V., s ktorou jej manžel podnikal. Nikdy nepodpisovala ako spoludlžník počas manželstva žiaden úver, pôžičku, spolu s manželom. Nevedela sa vyjadriť o aké úvery, príp. pôžičky sa jednalo, ktoré tvorili pasívum dedičstva po manželovi. Spornú úverovú zmluvu k dispozícii nemala.

12. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba žalobkyne nie je dôvodná. Súd pripustil zmenu petitu žaloby podľa § 139 CSP s dôrazom i na subjekt žalobkyne, ktorá je spotrebiteľom na strane žalobcu podľa § 294 CSP. Pre súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku. Súd mal preukázať, že postavenie žalobkyne sa navrhovaným určením už nijakým spôsobom nezmení, ani odstránenie právnej neistoty pre ňu nemá žiadny význam. Súd mal preukázať, že do rozhodovania súdu žalovaný žalobu voči žalobkyni nepodal a v neposlednom rade nie je predpoklad, že by takúto žalobu podal, keď splatnosť poslednej splátky v zmysle úverovej zmluvy uplynula dňa 10.11.2014. Voči žalobkyni v čase vyhlásenia rozsudku nie je vedené žiadne konanie tak, ako to vyplýva z lustrácie živých spisov Okresného súdu Nové Zámky. Uvedenú skutočnosť nevyvrátila ani žalobkyňa tvrdeniami, že by voči nej prebiehalo akékoľvek konanie na inom súde. Súd skúmal naliehavý právny záujem s dôrazom na nález Ústavného súdu 2ÚS/590/2017. Súd poukazuje na to, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem, pretože rozhodnutím súdu by sa jej právne postavenie nezmenilo, vyhovujúci rozsudok by pre ňu nemal žiadny význam ani zmysel. V neposlednom rade je nepochybné, že žiadne konanie voči žalobkyni neprebíha, ani neprebíhalo. Súd vykonaným dokazovaním i nad rámec vzhľadom na postavenie žalobkyne mal preukázať, že žalobkyňa svoje tvrdenia ohľadne nepodpísania zmluvy o úvere neuniesla, nijakými dôkazmi nepreukázala a z pripojeného spisu OR PZ NZ, ČVS: ORP-25/2-VYS-NZ-2015BM vyplývajú opačné skutočnosti ohľadne tvrdení žalobkyne vo vzťahu k podpisovaniu

zmluvy, s poukazom na výpoveď svedkyne, pani V., ako aj jej výpoveď, kedy uviedla, že ešte v roku 2004 žili s manželom v spoločnej domácnosti, chodil do bytu, vedela, že má problémy s peniazmi. Rozišli sa v roku 2005. Bola si vedomá toho, že žalobu na súd mala podať skôr, ale nevedela ako sa to robí. Pani V. vo svojej výpovedi uviedla, že keď úver dostali, tak jej pani T. osobne vrátila sumu 664 eur (20 000 Sk), ktorú mala požičaná. Z týchto dôvodov s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a zákonné ustanovenia, súd žalobu zamietol, pretože mal za to, že aj keď je žalobkyňa v postavení spotrebiteľa v čase vyhlásenia rozsudku, žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení žaloby, pretože už v tomto období to nemá pre ňu žiadny význam, i vzhľadom na konanie žalovanej a zistené skutočnosti. Súd poznamenáva, že strana má právo domáhať sa svojich práv tak, aby bola odstránená právna neistota žalobou, ktorá má pre ňu význam a je určitým spôsobom ochrany tvrdého práva. Doktrína preventívneho charakteru preukázaná nebola, pretože k porušeniu práva žalobkyňi nedošlo a jej právo nie je neisté ani ohrozené. Nejedná sa o žalobu, pri ktorej by nebolo potrebné preukazovať naliehavý právny záujem, pretože tento nevyplýva z osobitného predpisu. Súd poznamenáva, že žalobkyňa ani po oboznámení sa s vyššie uvedenými listinnými dôkazmi ohľadne nezosplatnenia úveru a uplynutia lehoty na podanie žaloby titulom úverovej zmluvy, žalobu nezobrala späť. Z týchto dôvodov súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

13. O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanej, ktorá mala plný úspech, nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia. Ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

14. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Uviedla, že v čase podania žaloby tvrdila naliehavý právny záujem spočívajúci v nevyhnutnosti mať právnu istotu o tom, že nie je dlžníčkou, keď žalovaný sa začal domáhať zaplata prostredníctvom mandátárov, vykonávajúcich mandátnu činnosť pri vymáhaní pohľadávky pre žalovaného. V konaní produkovala dôkazy preukazujúce skutočnosť, že s manželom, ktorý bral úver, spolu nežili, nevlastnili v čase prevzatia úveru žiadnu nehnuteľnosť, na ktorú mal byť úver použitý, o úvere nemala vedomosť a žiadnu úverovú zmluvu nepodpísala. V tejto súvislosti podávala aj trestné oznámenia, ktoré však nevedli k vyriešeniu veci, keď nimi bola odkázaná na civilné konanie. V súdnom konaní navrhla vykonať znalecké dokazovanie, pričom sa domáhala aj originálu úverovej zmluvy. V konečnom dôsledku nebolo možné znalecké dokazovanie na pravosť podpisu vykonať z dôvodu, že žalovaný nevedel predložiť originál úverovej zmluvy a túto sa nepodarilo dohľadať ani v archíve žalovaného. Z napadnutého rozhodnutia súdu vyplýva okrem iného aj také zdôvodnenie rozhodnutia súdu, v zmysle ktorého žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, keď nebolo možné pre chýbajúci originál úverovej zmluvy vyhotoviť znalecký posudok na posúdenie pravosti jej podpisu. Žalobkyňa však tvrdí, že táto skutočnosť mala byť jednoznačne vyhodnotená v neprospech žalovaného, ktorý tvrdenie žalobkyne o neplatnosti zmluvy, resp. nepravosti jej podpisu na zmluve nevyvrátil a neumožnil, aby svoje tvrdenie preukázala žalobkyňa. Navyše poukazuje na skutočnosť, že ak by žalovaný podal žalobu na plnenie a žalobkyňa by namietala neplatnosť svojho podpisu na zmluve, dostala by sa do rovnakej situácie ako v súčasnosti, pretože svoje tvrdenie o neplatnosti podpisu by nedokázala preukázať z dôvodu chýbajúcej zmluvy o úvere. K otázke naliehavého právneho záujmu žalobkyňa uvádza, že v čase podania žaloby ju s výzvami na zaplata žalovaný oslovoval, sám však v tom čase, kedy ona chcela mať otázku tohto úveru vyriešenú, žalobu o zaplata nepodával, a teda nemohla sa v konaní o plnenie brániť neplatnosťou zmluvy vo vzťahu k nej. V tom čase teda možno mať za preukázané, že žaloba bola podaná dôvodne. Konanie trvalo 6 rokov a v priebehu toho konania žalovanému uplynula premlčacia doba na podanie žaloby, pričom ku dňu rozhodnutia súdu takúto žalobu o plnenie ani nepodal. Tento argument použil súd prvej inštancie za dôvod svojho zamietavého rozhodnutia vo veci samej. Žalobkyňa, hoci sama zvažovala z uvedeného dôvodu späť vzatie žaloby, sa s týmto odôvodnením súdu nestotožňuje. V prvom rade uvádza, že žalovaný môže žalobu podať aj keď je jeho nárok premlčaný, jeho nárok nezanikol, z jeho pohľadávky sa len stala naturálna obligácia. Okrem toho samotná skutočnosť, že žalobkyňa je evidovaná ako dlžníčka z úverového vzťahu má dopad aj na ďalšie oblasti jej života, a to v priamej súvislosti s prípadnou budúcou možnosťou požiadať o poskytnutie úveru, vyhodnocovaním jej bonity a skúmaním jej zápisu v úverovom registri. Zo všetkých uvedených dôvodov má žalobkyňa za to, že jej návrh je dôvodný aj po tom, čo žalobca doposiaľ nepodal žalobu na plnenie a je toho názoru, že rozsudok určujúci, že ona nie je dlžníčkou z úverového vzťahu má pre zabezpečenie istoty jej prvého postavenia právny význam. Žalobkyňa zároveň namietala aj výrok o trovách konania, keď má za to, že žaloba bola podaná dôvodne,

pričom všetky dôvody, ktoré vyplývajú z rozhodnutia súdu a pre ktoré súd žalobu zamietol spočívali na strane žalovaného. Z týchto dôvodov má žalobkyňa za to, že žalovanému náhrada trov konania neprináleží ani v prípade, ak by bolo správne rozhodnutie súdu o zamietnutí žaloby.

15. K odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný. Uviedol, že v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 CSP je tu od 01.07.2016 plná aplikabilita ustanovení Civilného sporového poriadku na už začaté konania, začaté v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Predpokladom toho, aby mohla byť určovací žaloba vecne prejednávaná, tak bolo tvrdenie a preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení práva alebo právneho vzťahu. Žaloba, ktorej predmetom je určenie neexistencie inej právnej skutočnosti (neplatnosti právneho úkonu) nie je žalobou, ktorej predmetom by bolo určenie práva alebo právneho vzťahu, nejde o žalobu podľa § 80 pís. c/ OSP, ale žalobu inú, v ustanovení § 80 CSP explicitne nezmieňovanú. Poukázal na prezentáciu I.. C.. Iné určovacie žaloby - ktorých predmetom malo byť určenie iných právnych skutočností (t. j. nejednalo sa o určenie práva alebo právneho vzťahu v zmysle ustanovenia § 80 pís. c/ OSP, ani o žiadne zo špecifických určovacích konaní, ktorých existencia vyplýva z konkrétnej osobitnej právnej úpravy, ktorá explicitne zakotvuje možnosť domáhať sa takéhoto špecifického určenia), prípustné neboli. Žaloba o určenie neplatnosti úverovej zmluvy tak nebola žalobou o určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie podľa § 80 pís. c/ OSP. Ale určovacou žalobou inou, v ustanovení § 80 pís. c/ OSP nevymenovanou (na rozdiel od súčasnosti, keď je vyslovene - druhovo - uvedená v ustanovení § 137 pís. d/ CSP) a to konkrétne žalobou o určenie neexistencie inej právnej skutočnosti, ktorá však nebola žalobou procesné prípustnou, keďže išlo o žalobu o určenie inej právnej skutočnosti a žiadna osobitná právna norma umožňujúca žalovať na takéto určenie tu neexistovala. Takéto určenie by bolo len riešením predbežnej otázky vo vzťahu k tomu, či tu právny vzťah založený takouto zmluvou je (porovnaj citovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 112/2004) a tak nemôže ísť o definitívne riešenie právneho vzťahu v jeho úplnosti, a to s osobitne na skutočnosť, že účastníkmi uvedeného vzťahu bol aj ďalší subjekt, I. T.. Odhliadnuc od uvedených okolností je zrejmé, že konania sa nezúčastňovali všetci účastníci právneho úkonu alebo ich (možní) nástupcovia. Nemôže existovať a neexistuje naliehavý právny záujem na určení (ak by aj bolo formulované v súlade s ustanovením OSP), v prípade, že okruhu účastníkov zmluvy sa po jej uzatvorení dotýka a dotkla ďalšia zmena (zhodne napr. rozsudok NS SR, sp. zn. 1 Cdo 91/2006).

16. Poukázal na určovacie žaloby podľa CSP s tým, že žaloba o určenie, že niekto nie je dlžníkom z titulu Zmluvy o úvere, je určovacou žalobou, ktorej predmetom je určenie právnej skutočnosti a to právnej skutočnosti inej ako je určenie práva. Podmienky stanovené v ustanovení § 137 pís. d/ CSP sú dve, pričom ide o podmienky kumulatívne. Prípustnosť takejto špecifickej určovacej žaloby musí tvrdiť a preukázať žalobca a to uvedením konkrétnej právnej normy, ktorá uvedené určenie explicitne pripúšťa (neplatnosť skončenia pracovného pomeru, neplatnosť dobrovoľnej dražby, neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia.). Právna norma, ktorá by umožňovala žiadať určenie, že niekto nie je dlžníkom z titulu Zmluvy o úvere, v slovenskom právnom poriadku neexistuje. Určenie neplatnosti zmluvy žalobkyňa navrhla zmeniť na určenie, že nie je dlžníčkou. Osobitne je potrebné zdôrazniť, že tento nárok bol uplatnený na základe úkonu žalobcu z 24.04.2017, t. j. úkonu vykonaného za plnej účinnosti CSP.

17. Súd síce žalobu posúdil ako žalobu podľa § 137 písmeno c/ CSP (s čím sa žalovaný nestotožňuje, žaloba o určenie, že niekto nie je dlžníkom zo zmluvy zreteľne nie je žalobou, ktorou sa niekto domáha určenia práva), a teda tak ide podľa názoru žalovaného o žalobu podľa ustanovenia § 137 pís. d/ CSP a zaoberal sa otázkou (inštitútom) naliehavého právneho záujmu, ktorá otázka však nie je pri žalobách na určenie inej právnej skutočnosti podľa § 137 pís. d/ CSP nijako významná a ani sa v uvedenom ustanovení o naliehavom právnom záujme nenormuje, procesnou podmienkou meritórneho prejednania takejto žaloby je existencia osobitného právneho predpisu (porovnaj textáciu ustanovenia § 137 pís. d/ CSP).

18. Osobitne je potrebné zmieniť, že záujem žalobcu by v takomto prípade musel byť právny a musel byť osobitný, t. j. naliehavý, čo nepochybne stav - v čase, keď uplynula premlčacia doba a veriteľ svoje právo neuplatnil žalobou na súde, a teda sú tu skutočnosti, že 1. žiadne konanie neprebíha a 2. ak by aj prebiehalo ubránil by sa námietkou premlčania. Je zrejmé, že tu žiadna požiadavka právnej naliehavosti neexistuje (uvádzané teoreticky, odhliadajúc od skutočnosti, že uvedené sa v konaní podľa § 137 pís. d/ CSP ani nepreukazuje).

19. Je potrebné akcentovať, že žalobkyňa to, že by nemala byť dlžníkom z uvedenej zmluvy, odvodzuje výlučne zo skutočnosti, že jej podpis na zmluve údajne nie je pravý, avšak neakcentuje to, že účastníkom bol i I. T. a nie je vylúčené, že by v budúcnosti mohol (mohla) byť dlžníčkou (aj) z titulu právneho nástupníctva (napr. ak by sa objavil nový majetok, tento by bol prejednaný ako dedičstvo, toto by bolo žalobkyňou prijaté, s čím nastupuje zákonný dôsledok v podobe zodpovednosti za dlhy poručiteľa). Práve preto je takáto žaloba procesne neprípustná.

20. Súd vykonaným dokazovaním i nad rámec vzhľadom na postavenie žalobkyne mal preukázať, že žalobkyňa svoje tvrdenia ohľadne nepodpísania zmluvy o úvere neuniesla, nijakými dôkazmi nepreukázala a z pripojeného spisu OR PZ JNZ, CVS: ORP-25/2-VYS-NZ-2015B1V1 vyplývajú opačné skutočnosti ohľadne tvrdení žalobkyne vo vzťahu k podpisovaniu zmluvy, s poukazom na výpoveď svedkyne, pani V., ako aj jej výpoveď, kedy uviedla, že ešte v roku 2004 žila s manželom v spoločnej domácnosti, chodil do bytu, vedela, že má problémy s peniazmi. Rozišli sa v roku 2005. Bola si vedomá toho, že žalobu na súd mala podať skôr, ale nevedela ako sa to robí. Pani V. vo svojej výpovedi uviedla, že keď úver dostali, tak je pani T. osobne vrátila sumu 664 eur (20 000 Sk), ktorú mala požičanú.

21. Rovnako je však potrebné uviesť, že žalobca odvolaním nenapadol zistenie skutkového stavu a ten sa tak považuje za zistený. Za takéhoto stavu je nepochybné, že skutkovo bolo ustálené, že žalobkyňa zmluvu uzatvorila, v konaní nebolo sporné, že úver bol poskytnutý a nebol splatený a žalobkyňa netvrdila a nepreukázala splnenie svojho záväzku. Povinnosť strany sporu tvrdiť má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP - procesné povinnosti a procesné bremená).

22. V konečnom dôsledku nebolo možno znalecké dokazovanie na pravosť podpisu vykonať z dôvodu, že žalovaný nevedel predložiť originál úverovej zmluvy a toto sa nepodarilo dohľadať ani v archíve žalovaného.

23. Žalovaný k podanému odvolaniu uvádza, že žalobca vôbec neakcentuje to, že v r. 2017 sám navrhol zmenu žaloby z r. 2014, hoci nenastala žiadna skutočnosť, ktorá by tu nebola v čase podania žaloby, ktorá by uvedené aspoň formálne odôvodnila (ak neberieme do úvahy vyjadrenie žalovaného poukazujúce na procesnú neprípustnosť a nedôvodnosť žaloby) a tak sám uznal žalobu podanú v r. 2014 za nedôvodnú, lebo svojím úkonom procesne zaviniť, že už nebola predmetom konania, rovnako ako neakcentuje to, že v roku 2017 boli plne aplikovateľné ustanovenia § 137 pís. d/ CSP a že neuviedol žiadnu právnu normu, ktorá by umožňovala žalovať na takéto určenie.

24. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa tak, že podľa názoru žalobkyne iným spôsobom, ako tým, ktorým sa domáhala, by vyslovenie neexistencie právneho záväzku nedocielila. V tejto súvislosti svoje predbežné právne posúdenie vyslovil aj súd prvej inštancie, keď pokračoval v konaní a skúmal vecnú opodstatnenosť žaloby napriek tomu, že žalovaný od počiatku nedostatok naliehavého právneho záujmu namietal. Ak teda súd konal v intenciách základného práva na súdnu ochranu, zjavne nezdieľal názor žalovaného o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Aj na základe toho sa žalobkyňa domnieva, že súd prvej inštancie s názorom žalovaného v tejto otázke nesúhlasil, inak by zrejme konanie netrvalo 6 rokov.

25. Keďže žalovaný nepodal žalobu na plnenie a žalobkyňa nemala priestor v rámci takéhoto konania vyriešiť otázku, či je dlžníčkou zo zmluvy o úvere, ktorú nepodpísala, sama iniciatívne žalobu podala a to aj z dôvodu, ktorý uvádzala v podanom odvolaní ako aj v priebehu celého konania, keď tým sledovala odstránenie stavu právnej neistoty vo vzťahu k uvedenému záväzku vyplývajúcejmu z úverovej zmluvy. Samotná skutočnosť, že pre túto chvíľu zrejme nehrozí už voči nej žaloba na plnenie, je ako úverová dlžníčka evidovaná v úverových registroch, ktorá skutočnosť má vplyv na sféru jej osobného života a bráni je zabezpečiť si prostriedky z úveru. Tu poukazuje žalobkyňa na skutočnosť, že naliehavý právny záujem na určení má aj po tom, čo je nárok žalovaného voči nej už premlčaný, pričom žaloba na plnenie doposiaľ podaná nebola.

26. Pokiaľ ide o preskúvanie platnosti podpisu, žalobkyňa urobila všetko pre to, aby nepravosť svojho podpisu na zmluve preukázala. Podala trestné oznámenie, v rámci ktorého žiadala vykonať znalecké dokazovanie, orgány činné v trestnom konaní však boli názoru, že vec je potrebné riešiť v občianskoprávnom konaní. V občianskoprávnom konaní žiadala o zabezpečenie originálu úverovej

zmluvy a rovnako aj o predloženie trestného spisu, napriek tomu sa však nedopracovala k zmluve, na základe ktorej by bolo možné pravosť jej podpisu posúdiť. V konaní nemožno vytýkať neunesenie dôkazného bremena, navyše keď s ňou malo byť konané ako so slabšou stranou vzhľadom na jej postavenie spotrebiteľa v úverovom vzťahu, a teda v tomto konaní v súvislosti s vyššie uvedenými skutočnosťami je napokon žalobkyňa aj toho názoru, že sa oprávnene domáha zmeny rozhodnutia v časti týkajúcej sa náhrady trov konania keď nešlo o konanie zjavne bezúspešne a jeho výsledok v značnej miere závisel práve od žalovaného, ktorý stratil originál úverovej zmluvy, sama žalobkyňa ňou nikdy nedisponovala, a teda reálny priestor na preukázanie svojho tvrdenia nemala z dôvodov, za ktoré nenesie zodpovednosť.

27. Následne sa k vyššie uvedenému vyjadreniu žalobkyne vyjadril žalovaný tak, že zotrváva na svojej argumentácii. Poukázal na zásadu legality, právnu istotu a zvyšné už skôr uvedené argumenty.

28. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie bolo potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

29. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

30. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

31. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

32. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

33. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

34. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

35. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd zamietol žalobu primárne v dôsledku nedostatku naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c/ CSP, pričom následne sa prvoinštančný súd dotkol aj dokazovania a odôvodňovania veci samej. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS590/2017 zo dňa 6. októbra 2017, v ktorom ústavný súd uviedol, že o vecnej opodstatnenosti žaloby môžu rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný.

36. V tomto prípade prvoinštančný súd postupoval pri vyhodnocovaní naliehavého právneho záujmu podľa civilného sporového poriadku s poukazom na § 137 písm. c/ CSP. Odhliadnuc od skutočností, že žalobkyňa sa pôvodne podanou žalobou domáhala určenia neplatnosti úverovej zmluvy a následne žalobu zmenila tak, že nie je dlžníčkou z takej zmluvy je treba povedať, že súd pri vyhodnocovaní naliehavého právneho záujmu vec nesprávne právne posúdil, čo vysvetlí odvolací súd nižšie.

37. Podľa § 137 písm. c/ CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

38. Podľa § 137 písm. d/ CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

39. Podľa § 80 písm. c/ zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, účinného v čase podania žaloby, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

40. Odvolací súd konštatuje že predmetný spor bol dotknutý zmenou zákonnej úpravy procesného práva, ktoré sa aplikovalo pri prejednávaní tohto sporu. Možno konštatovať, že nazeranie aktuálneho procesného práva na úspešnosť tej ktorej žaloby vychádza primárne s ust. § 137 CSP, kde okrem iných druhov žalôb zákonodarca „vyčlenil“ spomedzi predchádzajúcej procesnej úpravy (OSP) upravenej v § 80 písm. c/ OSP novo (výslovne) vyjadrený druh žaloby uvedený v §137 písm. d/ CSP. V zmysle uvedeného žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti. Zákonodarca, konštatujúc úplne novú koncepciu zakotvenú v písm. c/ a d/, kde sa rozlišuje klasická určovací žaloba a žaloba o určení inej právnej skutočnosti podľa písmena d/ poukázal na záujem vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti/platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a miňajú sa účelu žaloby určovacej, a preto aj pre tú ktorú žalobu stanovil podmienky jej úspešnej uplatniteľnosti. Uvedené bezvýhradne platí v situácii, že žaloba bola podaná za účinnosti nového civilného sporového poriadku. V prípade, ak bola žaloba podaná za účinnosti OSP, je situácia čo do aplikovateľnosti zákonných noriem pri posudzovaní prípustnosti žaloby odlišná.

41. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

42. Princíp okamžitej aplikovateľnosti § 470 ods. 1 CSP bol doplnený princípom časového posudzovania procesných úkonov upravený v ustanovení § 470 ods. 2 CSP, čím sa berú do úvahy všetky procesné úkony strán sporu a súdu vykonaných za predchádzajúcej úpravy. Odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. decembra 2018, sp. zn. 6Cdo/30/2018, v ktorom uviedol, že „v danom prípade predmetom konania bola žaloba žalobcu o určenie neplatnosti právnych úkonov uzavretých medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, pričom žaloba bola podaná na okresný súd za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Konajúce sudy preto správne posudzovali podmienky procesnej prípustnosti takejto žaloby podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 470 ods. 2 veta prvá C. s. p.). V súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu žalobcom podanú žalobu považovali za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c) O. s. p., podľa ktorého návrhom možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Podmienkou úspešnosti takejto žaloby je z procesnoprávneho hľadiska existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorú skutočnosť je povinný tvrdiť a preukázať žalobca“.

43. Odvolací súd konštatuje, že ustanovenie § 80 písm. c/ OSP upravovalo všeobecný predpoklad prípustnosti určovacích žalôb, ktorým bol (je) naliehavý právny záujem žalobcu. V tomto prípade možno konštatovať, že určenie, ktorého sa domáha v tomto konaní žalobkyňa je určením právnej skutočnosti. Súdna prax v období účinnosti OSP, žaloby na určenie právnej skutočnosti ho podriaďovala pod ustanovenie § 80 písm. c/ OSP, a považovali sa v zásade za prípustné, ak žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení právnej skutočnosti.

44. Pôvodná právna úprava zakotvená v Občianskom súdnom poriadku neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by expressis verbis upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti. Právna teória v tejto otázke nebola jednotná. Prevažovali názory, že žaloba na určenie právnej skutočnosti je prípustná iba za predpokladu, že jej prípustnosť vyplýva in concreto z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). V praxi sa však žaloby na určenie právnej skutočnosti (zvyčajne)

pripúšťali vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určenie právnej skutočnosti naliehavý právny záujem. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 505 s.).

45. Tolerovanú prax pred 1. júlom 2016 (pred účinnosťou Civilného sporového poriadku) môžeme demonštrovať na tomto príklade: Zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na kupujúceho bol vykonaný na základe neplatnej zmluvy. Predávajúci mohol žalovať kupujúceho, že je vlastníkom nehnuteľnosti (žaloba na určenie práva). Prax však pripúšťala aj žalobu, že kúpna zmluva je neplatná (žaloba na určenie právnej skutočnosti). Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 OZ). Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určenie právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto napr. výrok rozsudku, že kúpna zmluva je neplatná, nemá výpovednú hodnotu, či je v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci žalobca, alebo niekto iný (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 505 s.).

46. Odvolací súd konštatuje, že v tomto spore sa žalobkyňa domáhala určenia inej právnej skutočnosti, a to, že nie je dlžníčkou (z úverovej zmluvy), pričom vzhľadom na skutočnosť, že žaloba bola podaná v čase účinnosti OSP, bolo potrebné posudzovať prípustnosť takejto žaloby podľa práva účinného v čase podania žaloby a odvolací súd vyslovuje názor, že uvedenému nebráni ani skutočnosť, že počas konania došlo k zmene petitu žaloby práve pod vplyvom argumentácie žalovaného a postoja prvoinštančného súdu, ktorý v spore pokračoval niekoľko rokov, až v čase účinnosti CSP. Inými slovami bude potrebné, aby prvoinštančný súd posúdil, či suma tvrdení žalobkyne zakladá naliehavý právny záujem na naposledy požadovanom určení podľa § 80 písm. c/ OSP, s prihliadnutím na skutočnosť, že naliehavý právny záujem je možné posudzovať z cieľov žaloby, ktoré žalobkyňa prezentuje. V prípade, že súd zistí, že naliehavý právny záujem nie je daný, je treba rozhodnúť o nevyhovení žalobe. Naopak, v opačnom prípade bude rozhodovať vo veci.

47. Ďalej uvedené patrí situácii, pokiaľ prvoinštančný súd vyhodnocujúc naliehavý právny záujem dospeje k záveru, že existuje.

48. Pokiaľ ide o argumentáciu strán sporu v priebehu odvolacieho konania k otázke „dokázaných skutočností“ je potrebné poukázať na skutočnosť, že takmer počas celého priebehu konania sa riešila otázka prípustnosti určovacej žaloby s tým, že ani sústredenie sa na zisťovanie konkrétnych skutočností, ktoré zistil súd, a na ktoré poukazoval žalovaný nemožno vyhodnotiť tak, že sú bez ďalšieho zistené alebo uznané. Ak žalobkyňa tvrdila, že predmetnú úverovú zmluvu nepodpísala, samozrejme, nemôže súhlasiť ani so zisteným skutkovým stavom, že prišlo k uzavretiu zmluvy aj vo vzťahu k žalobkyňi.

49. Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

50. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti, či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu zavŕšeného v zákonomnom postupe dokazovania. Z tejto zásady vyplýva, že nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi. Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukázovania je ustanovenie § 132 CSP, podľa ktorého sporové strany sú povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Uvedené ustanovenie stanovuje dôkaznú povinnosť strán v sporovom konaní, t. j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť sporovej strany za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania.

51. Z pohľadu potrebné zisťovaného skutkového stavu odvolací súd konštatuje, že spravodlivo „nachádzajúci“ skutkový stav sa potýka s problematikou vyvažovania miery dokazovania zisteného skutkového stavu na jednej strane a skutočným stavom (objektívnou pravdou), ktoré sa môžu a nemusia

zhodovať. Sporový civilný proces je založený na potrebe zistenia skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP). Dostatočnosť hľadania pravdy je determinovaná potrebou naplniť potreby právnej istoty účinne. V procese hľadania (potrebnej) pravdy sa civilného sporového procesu zúčastňujú súd, strany konania a iné zúčastnené osoby. V prípade súdu ide v základnej rovine zisťovaných skutočností o činnosť prvoinštančného, resp. odvolacieho súdu.

52. V rámci dokazovania v civilnom procese platí zásada (pozri § 132 v spojení s § 185 ods. 1), že každý účastník musí uniesť dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia; kto tvrdí, dokazuje. Inak povedané, účastník musí preukázať to, čo tvrdí, len potom môže súd zobrať jeho tvrdenie za základ svojho rozhodnutia. Môžeme tiež povedať, že žalobca musí preukázať skutočnosť, na základe ktorých mu jeho právo patrí. „Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, ide teda o toho účastníka, ktorý existenciu takýchto skutočností tvrdí“ (II. ÚS 38/2015), in (Števček. M, Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 697 s.).

53. Pokiaľ ide o dôkazné bremeno v tomto spore, odvolací súd poukazuje na to, že je treba vychádzať zo všeobecnej zásady, že dokazovať tvrdené v prípade spornosti je na tej strane, ktorá vyvodzuje z dokázaného priaznivé dôsledky pre seba. Netreba zabudnúť ani na to, že žalobca je povinný preukázať (v prípade spornosti) to, čo tvrdí. Taktiež platí, že zásada zákazu denegatio iustitiae vylučuje, aby súd spor nerozhodol len preto, že nemožno relevantne zhodnotiť pravosť podpisu na úverovej zmluve (pretože je originál zmluvy nedostupný) znaleckým skúmaním. Existujú aj iné prostriedky procesného útoku a obrany, ktoré musia produkovať strany sporu. V tomto prípade ide o spor so slabšou stranou - spotrebiteľom.

54. Otázka dôkazného bremena teda leží na strane žalobkyne. Inou otázkou je otázka informačného deficitu a edičnej povinnosti k dôkazu, na ktorom sa má vykonať znalecký úkon, a teda navrhnutý prostriedok procesného útoku. V tejto súvislosti je vhodné prihliadnúť aj na skutočnosť, že fotokópia predmetnej zmluvy, ktorá sa nachádza v súdnom spise v prílohovej obálke a overenie originality odpisu bola osvedčovaná z originálu v roku 2015, pričom žaloba bola podaná v roku 2014. Prvoinštančný súd vyhodnotí otázkami (§ 150 ods. 2 CSP) aj to, za akým účelom strana sporu, ktorá predmetnú fotokópiu do súdneho spisu zakladala, vyhotovovala osvedčenie fotokópie. Ak uvedené súvisí s trestným konaním, potom je treba urobiť zistenia ohľadne ďalšieho osudu originálu zmluvy. Uvedený postup súvisí s otázkou súdnej iniciatívy vo vzťahu k účinnej spravodlivosti (čl. 2 ods. 1 CSP). Pokiaľ už navrhnutý prostriedok procesného útoku v podobe znaleckého dokazovania nebude možné vykonať (v dôsledku nedosiahnuteľnosti originálu zmluvy a podpisu), a prvoinštančný súd oboznámi žalobkyňu s tým, že nepreukázala, že podpis na zmluve nie je jej, v takom prípade je treba vyhodnotiť iné prostriedky procesného útoku (z hľadiska relevancie) produkované žalobkyňou a žalovanou (spôsobom ako to prvoinštančný súd už predčasne urobil v napadnutom rozsudku). Na základe dokazovania potom prvoinštančný súd vyhodnotí unesenie dôkazného bremena ohľadne tvrdenia, že žalobkyňa zmluvu o úvere nepodpísala.

55. V závere, vzhľadom na odvolacie dôvody odvolací súd poukazuje na to, že otázka, že dané plnenia zo zmluvy by mali byť premlčané nemajú bez ďalšieho vplyv na to, že nie je daný naliehavý právny záujem nielen tým, že žalobkyňa bola na plnenie zo zmluvy vyzvaná, ale aj preto, že žalobkyňa v prípadnom postavení žalovanej nemá právnu povinnosť námietku premlčania vzniesť a boli produkované aj iné dôvody vedúce k presvedčeniu žalobkyne, že je daný naliehavý právny záujem. V tejto súvislosti len odvolací súd poukazuje na povinnosť súdu sa vždy pokúsiť o zmier alebo dať priestor pre mimosúdnu dohodu, najmä v podobe právneho úkonu, ktorý nejasné postavenie strán sporu v tvrdenom právnom vzťahu definitívne vyrieši.

56. V ďalšom postupe teda súd prvej inštancie umožní sa stranám dohodnúť a v prípade neúspechu zhodnotí otázku naliehavého právneho záujmu (podľa práva účinného v čase podania žaloby) a následne rozhodne s neúspechom žalobkyne (pokiaľ naliehavý právny záujem daný nie je), alebo vykoná dokazovanie s tým, že strana žalobkyne má dôkazné bremeno ohľadne podpisu na úverovej zmluve. Pri rozhodovaní o trovách konania posúdi aj tvrdenia produkované v odvolacom konaní.

57. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a spor vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

58. V ďalšom je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

59. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie.

60. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).